

[Úvodní Stránka](#) > ... > [Vaše Práva](#) > [Práva Nezletilých Osob Při Soudních Řízeních](#) > Romania

Práva nezletilých osob při soudních řízeních

Obsah zajišťuje
Rumunsko

Rumunsko

1. Způsobilost dítěte k právům a právním úkonům

Způsobilost k právům a právním úkonům (*capacitatea de folosință*) je schopnost osoby být nositelem občanských práv a povinností. Způsobilost k právům a právním úkonům vzniká narozením a zaniká smrtí.

Způsobilost právně jednat (*capacitatea de exercițiu*) je schopnost osoby samostatně činit občanskoprávní úkony. Plná způsobilost právně jednat začíná dnem, kdy osoba dosáhne věku 18 let.

Nezletilí nabývají plné způsobilosti právně jednat také uzavřením manželství.

Z oprávněných důvodů může opatrovnický soud (*instanța de tutelă*) uznat plnou způsobilost právně jednat nezletilé osoby, která dosáhla věku 16 let. Za tímto účelem budou vyslechnuti také rodiče nebo poručníci nezletilého, přičemž se případně zohlední i stanovisko rodinné rady.

Nezletilí, kteří dosáhli věku 14 let, mají omezenou způsobilost právně jednat.

Právní úkony osoby s omezenou způsobilostí právně jednat činí tato osoba se souhlasem rodičů, popřípadě poručníka, a v případech stanovených zákonem také s přihlédnutím ke stanovisku rodinné rady, pokud existuje, a se souhlasem opatrovnického soudu.

Fyzické osoby bez způsobilosti právně jednat (nezletilí mladší 14 let, osoby, na něž se vztahují zvláštní poručnická opatření), bude zastupovat právní zástupce.

V trestních věcech nejsou nezletilé osoby mladší 14 let trestně odpovědné. Nezletilé osoby ve věku od 14 do 16 let jsou trestně odpovědné pouze tehdy, pokud se prokáže, že čin spáchaly s rozmyslem, zatímco nezletilé osoby, které dosáhly věku 16 let, jsou trestně odpovědné v souladu se zákonem.

Nezabránil výchovné opatření lze uložit nezletilé osobě, které v době spáchání trestného činu bylo 14 až 18 let. Výchovné opatření spojené s odnětím svobody lze uložit nezletilé osobě ve věku od 14 do 18 let v následujících případech:

1. jestliže se dopustila jiného trestného činu, za který bylo uloženo výchovné opatření, jež bylo vykonáno, nebo jehož výkon začal před spácháním trestného činu, za který je souzena;
2. pokud zákon za spáchaný trestný čin stanoví trest odnětí svobody v trvání sedmi a více let nebo trest odnětí svobody na doživotí.

2. Přístup k přizpůsobeným postupům; zvláštní podpůrné mechanismy a postupy pro děti

Tribunál pro věci nezletilých a rodinného práva v Brašově (*Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov*) je jediným specializovaným soudem tohoto druhu v Rumunsku.

Tento specializovaný soud je příslušný k projednávání jak trestních věcí (v nichž je alespoň jeden z obžalovaných nebo jeden z poškozených/účastníků uplatňujících občanskoprávní nároky nezletilý), tak občanskoprávních věcí (spory o umístění a osvojení).

Pokud jde o místní příslušnost, je tribunál pro věci nezletilých a rodinného práva v Brašově příslušný pro župu Brašov, ostatní věci týkající se nezletilých projednávají obecné soudy.

V případě dětských obětí za posuzování a poskytování podpůrných a ochranných služeb odpovídají specializovaná oddělení v rámci Generálních ředitelství pro sociální pomoc a ochranu dětí (Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecție a Copilului), která jsou odpovědná za intervenci v případech týrání, zanedbávání, obchodování s lidmi, migrace a repatriace podle zákona č. 272/2004 o ochraně a prosazování práv dítěte a rozhodnutí vlády č. 49/2011, kterým se schvaluje Rámcová metodika prevence a intervence v multidisciplinárních týmech a sítích v případech násilí páchaného na dětech a domácího násilí a Metodika multidisciplinární a interinstitucionální intervence v případech týkajících se vykořisťovaných dětí a dětí ohrožených pracovním vykořisťováním, dětských obětí obchodování s lidmi a rumunských migrujících dětí, které jsou oběťmi jiných forem násilí v jiných státech.

V roce 2020 byla v rámci ministerstva spravedlnosti (*Ministerul Justiției*) zřízena pracovní skupina, která se zabývá problematikou obětí. Mezi nejdůležitější cíle pracovní skupiny patří: zřízení speciálních výslechových místností pro nezletilé, specializované školení odborníků na různé druhy trestných činů a obětí, vytvoření neformální sítě odborníků odpovědných za jednání s oběťmi sexuálních trestných činů a zlepšení forenzních služeb pro oběti trestných činů.

Organizace Save the Children Romania (*Salvați Copiii România*) ve spolupráci s Generálním ředitelstvím pro sociální pomoc a ochranu dětí, sektor 6 (*Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 6*) v Bukurešti otevřela první pilotní centrum Barnahus pro dětské oběti sexuálního zneužívání a extrémního domácího násilí. Centrum je založeno na integrovaném modelu Barnahus, který zahrnuje komplexní služby, psychologické a lékařské posouzení, vyslechnutí a ochranu dětských obětí sexuálního zneužívání a extrémního domácího násilí.

Státní zastupitelství při Nejvyšším kasačním a trestním soudu (*Înalta Curte de Casație și Justiție*) ve spolupráci s Agenturou Evropské unie pro základní práva (FRA), ministerstvem spravedlnosti a Generálním ředitelstvím pro sociální pomoc a ochranu dětí začalo počátkem roku 2022 provádět projekt, jehož obecným cílem je zajistit účinný, dostupný a kvalitní systém trestního soudnictví pro děti, které jsou oběťmi trestných činů a oběťmi trestných činů z nenávisti. Práce na projektu zahrnuje rekonstrukci, zařízení a vybavení 35 výslechových místností pro nezletilé, vypracování dvou tematických analýz o situaci v oblasti trestných činů z nenávisti a o situaci dětí jako obětí trestných činů, vypracování příruček (zjišťování a stíhání trestných činů z nenávisti / výslech nezletilých obětí a stíhání trestných činů spáchaných proti nim) a zajištění specializovaného školení pro státní zástupce a další profesní kategorie s cílem zlepšit znalosti a povědomí o potřebách obětí trestných činů z nenávisti a dětských obětí trestných činů, včetně těch, které patří k romské menšině.

V souvislosti s prováděním předem definovaného projektu odborné přípravy soudců a budování jejich kapacit poskytuje Vrchní soudní rada (*Consiliul Superior al Magistraturii*) v současné době 47 výslechových místností pro nezletilé u soudů v celostátním měřítku, které splňují mezinárodní normy v oblasti výslechu nezletilých osob.

Současně trestní řád (*Codul de procedură penală*) stanoví, že za účelem ochrany soukromí nebo důstojnosti poškozeného nebo v případě, že propuštění nebo útěk pachatele může ohrozit soukromí nebo důstojnost poškozeného nebo mu způsobit újmu bez ohledu na její povahu a rozsah, může orgán činný v trestním řízení nařídit zákonem stanovená opatření na ochranu poškozené strany. Za zranitelné se považují děti, oběti závislé na pachateli, oběti terorismu, organizované trestné činnosti, obchodování s lidmi, násilí, ke kterému došlo v rámci blízkého vztahu, sexuálního násilí a vykořisťování, oběti trestných činů z nenávisti, diskriminace a předsudků, které mohou souviset zejména s jejich osobními charakteristikami, osoby se zdravotním postižením a oběti, jež utrpěly značnou újmu vzhledem k závažnosti trestného činu.

Trestní řád obsahuje také ustanovení o výslechu nezletilých.

Trestní řád tak stanoví, že výslech poškozených a svědků, jimiž jsou nezletilé osoby mladší 14 let, se koná za přítomnosti jednoho z jejich rodičů, poručníka nebo osoby či zástupce instituce pověřené výchovou a vzděláváním dítěte a za přítomnosti psychologa vybraného soudním orgánem. Psycholog bude nezletilému

poskytovat odborné poradenství po celou dobu soudního řízení.

V případě poškozených osob, u nichž byla podle zákona zjištěna zvláštní potřeba ochrany, soudní orgán nařídí jedno nebo více z následujících opatření, aniž je tím dotčen řádný průběh řízení nebo práva a zájmy účastníků:

1. jejich výslech v prostorách k tomu určených nebo přizpůsobených;
2. výslech prostřednictvím psychologa nebo jiného odborníka na poskytování poradenství obětem trestných činů nebo za jeho přítomnosti;
3. jejich výslech a případně opakovaný výslech provede tatáž osoba, pokud je to možné a pokud soudní orgán usoudí, že to nemá vliv na řádný průběh řízení nebo na práva a zájmy účastníků;
4. jejich vyslechnutí prostřednictvím videokonference nebo jiného technického komunikačního prostředku v místě, kde je jim poskytnuto ochranné opatření spočívající v přechodném ubytování.

Výslechy a případně opakované výslechy poškozených prováděné orgány trestního vyšetřování u osob, které se staly oběťmi trestných činů špatného zacházení s nezletilými, domácího násilí, trestných činů týkajících se obchodování s lidmi a vykořisťování zranitelných osob, trestných činů proti sexuální svobodě a integritě atd. a rovněž v jiných případech, kdy je to vzhledem k okolnostem trestného činu považováno za nezbytné, provádí pouze osoba stejného pohlaví, jako je poškozená osoba. Není-li to možné, může výslech těchto poškozených a případně jejich opakovaný výslech provést, aniž je tím dotčen řádný průběh řízení nebo práva a zájmy účastníků, osoba, která není stejného pohlaví jako poškozená strana, se souhlasem advokáta a psychologa nebo jiného odborníka na poskytování poradenství obětem trestných činů.

Podle trestního řádu se věci týkající se poškozených nezletilých osob, obětí trestných činů špatného zacházení s nezletilými osobami, domácího násilí, trestných činů týkajících se obchodování s lidmi a vykořisťování zranitelných osob, trestných činů proti sexuální svobodě a integritě atd. řeší jako naléhavé a prioritní. Je-li je poškozenou stranou nezletilá osoba mladší 16 let, která je obětí trestných činů špatného zacházení s nezletilými, domácího násilí, trestných činů týkajících se obchodování s lidmi a vykořisťování zranitelných osob, trestných činů proti sexuální svobodě a integritě atd., a pokud má soud za to, že by na ni provádění některých důkazů mohlo mít nepříznivý vliv, soud nařídí, aby byla nezletilá osoba z jednání vyloučena.

Trestní řád zároveň stanoví, že zatčení a vyšetřovací vazba mohou být výjimečně nařízeny proti nezletilé osobě pouze tehdy, pokud účinky, které by zbavení osobní svobody mělo na její osobnost a vývoj, nejsou nepřiměřené cíli sledovanému tímto opatřením.

Doba trvání vyšetřovací vazby se stanoví s přihlédnutím k věku obviněné osoby ke dni, kdy je toto opatření nařízeno, prodlouženo nebo ponecháno v platnosti.

Občanský zákoník (*Codul civil*) stanoví, že během správního nebo soudního řízení, které se týká dítěte, je výslech dítěte, jež dosáhlo věku 10 let, povinný. Nicméně vyslechnuto může být i dítě mladší 10 let, považuje-li to příslušný orgán pro rozhodnutí ve věci za nezbytné. Právo být vyslechnut zahrnuje, že dítě má možnost požádat o jakékoli informace a obdržet je s ohledem na svůj věk, vyjádřit svůj názor a být informováno o důsledcích, které toto právo může mít, pokud bude respektováno, a o důsledcích jakéhokoli rozhodnutí, které se ho týká. Názory vyslychaného dítěte budou zohledněny s ohledem na jeho věk a vyspělost.

3. Odborná příprava odborníků

Vrchní soudní rada jako předkladatel projektu ve spolupráci s Národním soudním ústavem (*Institutul Național al Magistraturii*), Národní školou pro soudní úředníky a norskou soudní správou realizuje předem definovaný projekt „Vzdělávání soudců a budování jejich kapacit“, který je financován z programu Spravedlnost, norského finančního mechanismu 2014-2021.

V rámci tohoto projektu Vrchní soudní rada a Národní soudní ústav oznámily zahájení řízení o výběru odborníka s cílem vypracovat osnovy dlouhodobé odborné přípravy v oblasti *Techniky výslechu nezletilých (justice zohledňující potřeby dětí) – občanskoprávní aspekty*. Odborník bude vybrán mezi odborníky vybranými jako školitelé pro vzdělávací činnosti v oblasti *Techniky výslechu nezletilých*, které jsou v rámci projektu organizovány, se zvláštním zaměřením na specifika romské populace.

Výstup bude pro Národní soudní ústav užitečným nástrojem pro dlouhodobé soustavné vzdělávání soudců a státních zástupců v technikách výslechu nezletilých osob jak v občanskoprávním, tak v trestním soudním řízení a

položí základ pro jednotný přístup z hlediska vnitrostátní a evropské praxe.

Bude vypracován dlouhodobý vzdělávací program (osnovy) v oblasti technik výslechu nezletilých (justice zohledňující potřeby dětí), který bude poskytovat praktickou podporu školitelům Národního soudního ústavu, zejména k zajištění jednotného přístupu k výslechu nezletilých díky zvládnutí technik vedení výslechu dětí, s cílem podporovat justici zohledňující potřeby dětí jako prvořadý zájem rumunského soudního systému.

4. Přístup k opravným prostředkům

Na nezletilé osoby se nevztahují žádná zvláštní ustanovení.

V občanskoprávních věcech se účastníci řízení, kteří prokáží oprávněný zájem, a v případech stanovených zákonem i jiné orgány nebo osoby, které nejsou s rozsudkem spokojeny, mohou proti němu odvolat. Státní zástupce se může domáhat nápravy soudních rozhodnutí, kdykoli je to nezbytné k ochraně práv, svobod a oprávněných zájmů nezletilých osob, osob, kterým je poskytováno právní poradenství nebo kterým jsou uložena zvláštní poručnícká opatření, a pohřešovaných osob, jakož i v dalších případech výslovně stanovených zákonem.

Je-li podezřelá nebo obviněná osoba nezletilá, je v trestním řízení právní pomoc povinná. Právní pomoc poškozenému je povinná, pokud se jedná o osobu zbavenou způsobilosti právně jednat nebo s omezenou způsobilostí právně jednat a také je-li poškozená strana obětí trestných činů špatného zacházení s nezletilými, domácího násilí, trestných činů týkajících se obchodování s lidmi a vykořisťování zranitelných osob, trestných činů proti sexuální svobodě a integritě atd.

5. Osvojení

Osvojení je právní úkon, který vytváří vztah mezi osvojitelem a osvojencem a rovněž rodinné vazby mezi osvojencem a příbuznými osvojitele.

Osvojení podléhá kumulativně těmto zásadám: nejlepší zájem dítěte, nutnost zajistit výchovu a vzdělání dítěte v rodinném prostředí, kontinuita výchovy a vzdělávání dítěte s ohledem na jeho etnický, jazykový, náboženský a kulturní původ a účelnost provádění všech úkonů souvisejících s řízením o osvojení.

Řízení o osvojení se řídí občanským zákoníkem (články 451 až 482).

■ Poslední aktualizace: 26/07/2024

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.